

1986, 3. listopadu – Sdělení VONS č. 587 „Věra Jirousová trestně stíhána“ o trestním stíhání Věry Jirousové pro přípravu trestného činu hanobení národa, rasy a přesvědčení.¹

Jak jsme již sdělovali v souvislosti s Jazzovou sekcí, byla dne 19. 8. 1986 provedena domovní prohlídka v domku v Kostelním Vydří č. 12, středisková obec Dačice, okres Jindřichův Hradec, který obývá signatářka Charty 77 Věra Jirousová (nar. 25. 2. 1944)² spolu se svým manželem Janem Dvořáčkem a dvěma malými dětmi. Příkaz k prohlídce zněl na J. Dvořáčka a byl odůvodněn podezřením, že v domku ukrývá předměty pocházející z hospodářské kriminality (údajně zcizený šrot, naftu apod.). Nic podobného nebylo nalezeno, zato operativní skupina příslušníků StB, která se prohlídky od počátku zúčastnila, odňala psací stroj a dalších 40 položek různých samizdatových písemností, soukromých dopisů, pásků, kazet apod.

Věra Jirousová se později ve svědecké výpovědi (v trestní věci svého manžela) přihlásila k těmto písemnostem s tím, že zhruba polovina z nich je vlastnictvím jejího dlouholetého přítele Jiřího Němce, který se v roce 1983 vystěhoval do Rakouska. Tyto písemnosti a materiály byly nalezeny v uzavřených krabicích, do nichž je tehdy uložila, a o jejichž obsahu jí nic nebylo známo.

Vyšetřovatel Okresní prokuratury v Jindřichově Hradci Zb. Krchňavý³ zahájil dne 24. 10. 1986 proti Věře Jirousové trestní stíhání pro údajnou přípravu trestného činu hanobení národa, rasy a přesvědčení (§ 7/1 k § 198 písm. b), které se měla dopustit tím, že „shromažďovala tiskoviny s protisocialistickým obsahem s cílem využít jich k hanobení těch, kteří jsou stoupenci společenského zřízení republiky“.

Právně vzato by bylo možno pokládat celou záležitost jen za nanejvýš podivný zert. Ani v extrémních podmínkách čs. justice si dost dobře nedovedeme představit soud, který by z nevelkého objemu zcela běžných a většinou také řádně podepsaných

písemností, nahrávek a fotografií kulturního, náboženského či „chartistického“ charakteru dokázal vyvodit možnost „hanobení přesvědčení skupiny spoluobčanů“. Tím krkolomnější by pak bylo vyvodit ze zaprášené existence těchto písemností vždy v jednom jediném exempláři záměr uplatnit je veřejně, což je nutná podmínka uvedeného trestného činu.

Obvinění Věry Jirousové je totiž v posledním roce již několikátým, byť tentokrát zvláště názorným pokusem kriminalizovat již pouhé držení literatury, kterou stát momentálně nepokládá za vhodnou. Technicky je využíváno především obvinění z přípravy trestného činu, která je v Československu stejně přísně trestná jako čin sám a přitom je často právně neprokazatelná. Pokud by se tento způsob prosadil v širší praxi, znamenal by jak likvidaci posledních zbytků právní jistoty, tak naprosto nekontrolovatelnou zvlášť „myšlenkové policie“ – vždyť napříště by již nebyly souzeny skutky, ale pouhé názory, předpokládané záměry a postoje.⁴

Informace o Chartě 77, r. 9, 1986, č. 12, s. 11.

POZNÁMKY

- ¹ K případu Věry Jirousové viz dále sdělení VONS č. 627, dokument č. 630.
- ² ZLÁMALOVÁ, Erika: Rozhovor s Věrou Jirousovou (ze 30. 4. 2008), *Literární.cz*, 28. 2. 2011. Online: http://www.literarni.cz/rubriky/zive/rozhovory/rozhovor-s-verou-jirousovou_905.html#UyCHJs6_SXw [28. 2. 2014]. Věra Jirousová je básnířka, kunsthistorička, kurátorka výstav, publicistka a signatářka Charty 77 (1. 1. 1977).
- ³ Celým jménem Zbyněk Krchňavý.
- ⁴ Na Věru Jirousovou, která patří k prvním signatářům Charty 77, zaregistrovala Krajská správa Ministerstva vnitra Praha dne 8. 2. 1977 signální svazek (23. 1. 1979 převeden na svazek osobní) s krycím jménem „Věra“, reg. č. 26843; svazek byl později převeden na svazek nepřátelské osoby (2., resp. 3. kategorie), ukončen byl dne 26. 6. 1984, a. č. 756097. Dne 7. 1. 1987 byl odeslán Krajské správě SNB České Budějovice. Zde byl 27. 1. 1987 u Oddělení StB Jindřichův Hradec zaregistrován svazek nepřátelské osoby s krycím jménem „Věra“, reg. č. 17599, který byl v prosinci 1989 zničen.